

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quinta. An Accidentia educantur de potentia subjecti?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

determinatissimus, ita ut non modo in specie concurrat ad actus; sed etiam individuatio actus, seu quod in hoc individuo fiat, determinatur à Deo, & licet sit virtualiter multiplex, nunquam tamen dici potest indeterminatus & confusus, quia hoc perfectioni divinæ repugnat.

Instatur. Quod accidens existat extra omne subiectum est omnino quid supernaturale; sed si esset idem concursus in re quo concurrat ad conservationem accidentis in subiecto, cum eo quo concurrat sine subiecto non esset, quid supernaturale, ergo non est idem concursus & influxus, ma. patet: probatur mi. Quia nihil est supernaturale, quod à causa naturali cum concursu ei debito fieri potest; sed causa naturalis posset, verbi gratiâ, solo cum solo concursu generali, naturaliter sibi debito, lumen in aëre productum annihilato aëre, qui est subiectum ejus, conservare extra subiectum, ergo talis existentia & conservatio luminis non esset supernaturalis. R. negando mi. cum minori probationis, quia in ea assumitur casus impossibilis, nempe quod Deus annihilato aëre adhuc posset existere soli, ad conservandum lumen in posterum sine subiecto, quia talis conservatio esset actio creativa, quæ creaturæ competere nequit: Deus potest tamen conservare lumen in aëre jam à sole productum, aëre annihilato, eo concursu quoad rem quo prius, & licet idem foret concursus quoad rem, non tamen propterea esset lumini connaturalis, quia ejus connaturalis concursus & debitus non est, nisi in subiecto.

Urgetur. Si sufficit tantum alius concursus quoad modum, & non requiritur quoad rem, ut aliquid dicatur existere supernaturaliter, sequetur quod lapis in sublimi loco detentus supernaturaliter ibi detineretur; sed hoc est inconvenientissimum, ergo etiam quod idem accidens conservetur eodem concursu sine subiecto & in subiecto: probatur, quia ille status lapidis est ei debitus & connaturalis, ergo inconvenientissimum erit dicere quod sit supernaturale. R. negando sequelam ma. Quia ad hoc, ut aliquid dicatur supernaturaliter existere, non sufficit, ut alio tantum modo existat ab eo, ad quem ex natura sua ordinatur, alioquin monstra producerentur supernaturaliter, & aqua supernaturaliter ascenderet sursum; sed requiritur ut alio modo existat, quem tamen natura specifica, quam natura universi requirit: quare si existat alio modo quam natura, particularis requirit, & tali tamen modo quem exigit natura universi, non est supernaturalis modus.

QUÆSTIO V.

An accidentia educantur de potentia subiecti?

- I. Hæc quæstio dependet ab illa, quam in Physica etiam tractabo cum aliis, an scilicet formæ substantiales educantur de potentia materiæ? Et sicut ibi res non absolute deciditur; sed solum educi formas materiales naturales, non verò spirituales, qualis est anima: ita hic

quoque distinguendum erit. Per educationem autem aliud non intelligo, quam productionem formæ in materia, vel subiecto cum dependentia ab influxu materiali ipsius materiæ, vel subiecti: ita ut quæcumque forma dependet inferi ab influxu positivo materiæ, dicatur de potentia ejus educi. Itaque notandum Accidentium esse diversa genera: nam aliqua sunt connaturalia subiecto, & sunt illa quæ subiectum necessarium postulat inesse sibi, ut calor respectu ignis, frigus respectu aquæ: Alia verò sunt accidentia violenta, & sunt illa à quibus subiectum naturaliter, id est secundum naturam inclinationem abhorret, ut calor respectu aquæ, frigus respectu ignis: Alia iterum sunt neutra, & sunt illa ad quæ subiectum est indifferens, ita ut connaturaliter illa non exigat, nec tamen etiam abhorreat ipsa, ut albedo & nigredo in superficie: Alia sunt accidentia artificialia, & sunt illa quæ ars inducit in materiam, vel subiectum, ut statua leonis, tygridis, aut canis, in ligno, marmore, vel bronzo &c. Alia denique sunt accidentia supernaturalia, & sunt formæ illæ accidentales, quæ præter, vel supra exigentiam naturarum ipsis adveniunt, & sunt omnes habitus & actus supernaturaliter & divinitus infusi, quæ proinde sunt in duplici differentia; alia enim sunt, quæ à solo Deo in genere causæ efficientis produci possunt, ut lumen gloriæ, habitus fidei, spei, &c. & alia quæ mediantibus illis habitibus, vel saltem speciali concursu Dei produci possunt à creatura in genere causæ efficientis, ut sunt omnes actus istorum præfatorum habituum. Quo prænotato

Dico I. Omnia accidentia, supernaturalia exceptis educantur de potentia subiecti. Est communis in Schola Scoti &

Probatur primò. Quia omnia illa naturalia accidentia qualiacumque demum sint, si supernaturalia excipias, vel creantur, vel educuntur, de potentia subiecti; sed non creantur, ergo educuntur de potentia subiecti, probatur ma. quia omnia, vel producuntur in aliquo subiecto & de subiecto, vel de nihilo subiecti: seu, vel producuntur dependentè à subiecto, vel independentè; si primum, ergo producuntur de potentia; si secundum, ergo creantur: probatur mi. quia omnes aliæ formæ producuntur effectivè à creatura, verbi gratiâ, calor ab igne, frigus ab aqua; sed quod effectivè producitur à creatura, non creatur, ergo: probatur mi. quia creare nequit nisi solus Creator unus omnipotens Dominus.

Probatur secundò: Omnia accidentia dependent in fieri & conservari à suis subiectis, ergo nisi evidens ratio, vel urgens auctoritas cogat, tenendum est, quod educantur de potentia subiectorum, ant. patet: probatur consequentia. Quia ex hæc sola ratione cognoscimus formam quamcumque educi de potentia materiæ, ergo: probatur ant. Quia seclusa revelatione, quæ cognoscimus animam rationalem manere separatam à corpore, & operari, impossibile esset colligere, quod non educeretur de potentia materiæ sicut cæteræ animæ brutorum; & contra ex eo colligimus animam equi educi de potentia materiæ, quia quando definit

definit conservari à materia, inque materia definit omnino operari & esse; ergò hæc est præcisa ratio, ita ut si quis contrarium adstrueret, omnem præcluderet viam cognoscendi, quænam formæ educantur de potentia, & quæ non.

Dico 2. Nulla accidentia quæ à solo DEO in genere causæ efficientiæ producuntur, ut sunt gratia & lumen gloriæ &c. educantur de potentia subjecti. Hæc est Scoti in 2. d. 23. q. 1. & 3. d. 11. q. 1. n. 4. & in 4. d. 1. q. 1. §. Intelligendum est pro opinione Magistri. Est etiam D. Thomæ, D. Bonav. Nominal. contra Suarez, Vasquez, Lovanenses.

Probatur primò. Illa accidentia, quæ infunduntur subjecto, non educuntur de potentia ejus; sed omnia accidentia memorata infunduntur subjecto, ergò non educuntur de potentia ejus: ma. patet, quia omnis forma, quæ infunditur, prius est natura, quam infundatur subjecto, aut ab eo dependeat, ergò nulla talis educitur de potentia ejus, consequentia patet, quia forma deducta ex potentia subjecti non est prius quam ab ea dependeat à natura: probatur sui. ex Trident. Sess. 6. can. 7. de accidentibus his sic loquente. *Hæc omnia simul infusa accipit homo per Jesum Christum, qui ei inserit fidem spem & charitatem.*

Dices. Illa etiam, quæ de potentia subjecti educuntur, etiam possunt dici infusa, ergò ex infusione non colligitur independentia: probatur ant. quia actus vitales educuntur de potentia subjecti, & tamen dicuntur infundi: nam idem Concilium cap. 16. ait: *per infusionem Spiritus Sancti fieri in nobis, ut velimus sanari;* & Ecclesia in Orat. Dom. 5. post Pentec. sic orat: *Deus &c. infunde cordibus nostris tui amoris affectum,* & in hymno de Spiritu Sancto: *infunde amorem cordibus;* & ratio etiam est, quia infusio non opponitur educationi; sed acquisitioni per proprias vires, nam etiam scientia Adamo & Salomoni dicitur infusa, licet fueriteducta de potentia subjecti, quia eam propriis viribus non acquisierunt. R. 1. Quòd ista omnia fusè relata possint congruè intelligi & exponi de habitibus infusis, qui idè dicuntur infusi, quia fiunt in nobis sine nobis, id est sine nostra cooperatione, & proinde nihil implicat, quòd creentur in nobis sine nostra cooperatione; actus verò fiunt in nobis cooperantibus nobis & nostris potentis, quia tam clarum est, actus educi de potentia subjecti, quam clarum est potentias nostras non creare; idè actus eorum dicuntur infusi, quatenus requirunt aliquod auxilium supernaturale ad sui productionem, quòd potentia cooperetur: habitus autem totaliter dicuntur infusi sine ulla nostra cooperatione, & proinde licet actus aliquando dicantur infusi, non inde licet inferre, quòd habitus educantur de potentia subjecti.

Probatur Conclusio secundò.

Cui ex natura sua repugnat causari à perfectissima causa creata propter sui perfectionem, non potest causari ab imperfectissima causa creata; sed inter causas creatas imperfectissima est materia, & perfectissima efficiens, ergò cui repugnat causari ob sui perfectionem ab efficiente creato, nec poterit causari à materiali sublimo; sed gratia & gloriæ ob suas perfectiones repugnat ab efficiente creato produci, ergò etiam à materiali in quo genere concurrat omne subjectum.

Probatur tertio. Nulla causa creata causat illud, quod immediatè & sine alio prævio reddit hominem justum & Deo gratum; quia alias gratia non esset gratis data, si vel partialitèr à nobis causaretur; sed gratia reddit hominem immediatè Deo gratum & acceptum, ergò nulla causa creata in aliquo genere eam causat. Confirmatur: Quod aducitur de potentia materiae, vel subjecti, debet virtualitèr præfuisse in materia; sed gratia non præfuit materialitèr in materia, ergò: probatur mi. Quia effectus ordinis supernaturalis non potest contineri in causa naturali; sed gratia est talis effectus, ergò. Secundò isti habitus dicuntur in Scriptura sacra creari, ut patet Psalmo 50. *Cor mundum crea in me Deus:* nam per gratiam habitualement cor novum & justum creatur, ergò isti habitus creantur. Sed in contra

Arguitur. I. Gratia dicitur tantum metaphoricè creari; quia quemadmodum vera creatio est productio rei ex nihilo subjecti & sui, ita gratia in nobis creari dicitur, quia fit in nobis ex nihilo nostrorum meritorum præcedentium, ergò: Contra ex hoc sequeretur, orationem istam Prophetæ esse impiam, vel inanem: probatur sequela; quia vel loquitur de meritis de condigno, vel de meritis de congruo; si secundum, oratio est impia, quia sensus erit iste, *justifica me Deus sine ullis meis meritis de congruo, quod impium est petere, tum quia hoc est saltem indirectè petere, ut ille nulla habeat merita saltem de congruo, tum etiam, quia in adultis qualis fuit Propheta, qui sic oravit, necessè est merita saltem de congruo præcedere justificationem: si verò loquitur de meritis de condigno, oratio est inanis, quia fide certum est, quòd non justificemur ex præcedentibus nostris meritis de condigno, orare autem, quòd fide certum est fieri, inane est, sicut certo inane esse, ut anima D. Bernardi, vel Francisci fruatur aeterna beatitudine in cælo &c.*

Instatur. Terminus creationis subsistit per se; sed gratia non sic subsistit, ergò gratia non creatur & consequentèr educetur de potentia subjecti: probatur mi. quia gratia necessario petit esse in alio, ergò. Sed R. faciliter: Terminus creationis substantialis subsistit per se, concedo ma. accidentalis, nego ma. Itaq; quòd non subsistat per se, non provenit ex eo quòd aliquid sit terminus creationis; sed ex eo quia est tale ens &c.

Urgetur. Quod est terminus creationis, non potest à nobis corrumpi: sed gratia corrumpitur à nobis, ergò non est terminus creationis: patet ma. quia quod est terminus creationis annihilatur, quod nulli competit creaturæ, æq; ac non competit ulli creare: probatur minor, quia nos introducimus formam contrariam gratiæ, scilicet peccatum: quod immediatè, dum advenit gratiam expellit, ergò à nobis corrumpitur. R. concessa ma. negando mi. ad

D d 2
cujus

VII.
Non potest dici gratiam metaphoricè creari.

cujus prob. distinguo ant. Nos introducimus formam contrariam, scilicet peccatum, quod gratiam expellit Physicè, nego ant. moralitèr, concedo ant. & nego consequentiam. Quia posteriori modo expellere gratiam non est propriè & ex nostra virtute, sed tantum de meritorie, quia Deus æterno fancivit decreto, quòd posito peccato ex parte nostra non velit gratiam amplius conservare, sed annihilare.

VIII.

Arguitur 2. Gratia, aliàq; accidentia supernaturalia dependent in fieri & conservari à subjecto, ergò educuntur de potentia illius. R. dist. ant. dependent Physicè à subjecto, id est tanquam in genere causæ materialis concurrente, nego, materialitèr sicut Deus statuerit nunquam illam producere, vel conservare, nisi in anima tanquam in subjecto, cui illa uniantur, concedo ant. & nego consequentiam; quia ad educationem requiritur dependentia in esse & conservari primo modo.

Instatur. Illa accidentia sic dependent in esse & conservari, sicut albedo à pariete: sed albedo Physicè dependet, ergò & illa: probatur ma. tantum esset miraculum si Deus conservaret gratiam sine anima, quantum si conservaret albedinem sine pariete; ergò signum est, quòd tantum gratia ab anima, quantum albedo à pariete dependet. R. negando ma. ad probationem nego ant. quia albedo dependet à pariete in genere causæ materialis, in qua à pariete & ipsi etiam unitur, sicq; Deus suppleret quasi duplicem defectum, scilicet, causalitatem in genere causæ materialis in qua, & unionis ejusdem ad parietem, quæ duo albedini per omnia æqualitèr connaturalia sunt; in gratia autem defectum simplicis suppleret unionis, & sic non esset ibi tantum miraculum.

Urgetur. Quæcunq; necessariò insunt alicui, dependent Physicè ab eodem: sed omne accidens necessariò inest subjecto naturalitèr loquendo; ergò omne etiam necessariò dependet & consequentèr etiam accidentia supernaturalia. Ut in forma respondeam: Nota, duplicem esse in existentiam, unam quæ dicit in existentiam propriè dictam cum causalitate, quæ forma in fieri & conservari dependet à causa materiali concausante; aliam quæ tantum dicit specialem unionem formæ ad subjectum, & hæc alitèr sustentatio dici potest, quia non includit necessariò talem causalitatem: quòd verò hæc duæ in existentia distinguantur patet in anima rationali, quæ in existit secundà, non tamen primà existentia; hoc præfacto. R. in forma dist. ma. Quæcunq; necessariò insunt alteri in existentia primo modo sumptà dependent Physicè ab eodem: concedo ma. quæcunq; in existunt alteri in existentia secundo modo sumptà, nego ma. sic autem est in proposito, quia hæc accidentia supernaturalia prius naturà independentèr ab anima in genere causæ materialis concurrente à solo Deo accipiunt esse, & postea recipiuntur in anima.

IX.

Arguitur 3. Quod fit ex præexistente subjecto non creatur, sed educitur: sed gratia fit ex præexistente subjecto, videlicet anima, ergò non creatur, sed educitur. R. dist. ma.

quod fit ex præexistente subjecto à quo dependat in genere causæ materialis non creatur, sed educitur, concedo ma. cui tantum uniat, nego ma. quod autem illud non fit universalitèr verum, & quòd illud non creetur, quod fit ex præexistente subjecto, ut ipsi tantum uniat, patet in anima rationali, quæ præsupponit corpus debitè dispositum & organizatum, & hoc tamen non obstante dicitur adhuc simpliciter creari, ex eo quòd tantum in genere causæ materialis non accipiat esse à corpore.

Instatur: Illud quod dicit ex natura sua relationem ad subjectum, educitur de potentia ejus: sed accidens ex natura sua dicit relationem ad subjectum; quia petit ipsi inhaerere connaturalitèr, ergò educitur de potentia ejus. R. dist. ma. Illud quod dicit ex natura sua relationem effectus ad subjectum, educitur de potentia ejus, concedo ma. quod ex natura sua dicit aliquam aliam relationem ad subjectum, nego ma. Itaq; accidentia supernaturalia non primam dicunt relationem ad subjectum; sed secundam, quæ vocatur relatio inhaerentia, quod habet ex præcisa ratione accidentis, non in quantum tale accidens est. In quolibet enim accidente duo illi respectus reperiuntur & in naturalibus quidem est prior semper primus, scilicet effectus, quia hic immediatè resultat pro illo in instanti, quod dicitur productum ad efficiens, & hunc respectum non habet accidens supernaturale à materia, vel à subjecto, sed tantum illum quo dicitur postea unitum, vel inhaerens.

Urgetur. Quod naturalitèr dependet à subjecto in conservari & operari, educitur de potentia: sed accidentia naturalitèr dependent in conservari & operari à subjecto, ergò educuntur de potentia subjecti: probatur mi. quia esset tantum miraculum, si accidentia manerent supernaturalia extra subjectum, quàm dum manent naturalia. R. dist. ma. Quod naturalitèr dependet à subjecto in conservari & operari, si est quid substantiale, educitur de potentia subjecti; concedo ma. si fit aliqua forma accidentalis, nego ma. & concessà mi. nego consequentiam. Disparitas itaq; ut quia forma substantialis ex ratione substantiæ habet esse independentem ab alio veluti à subjecto, quia ex conceptu substantiæ est ens per se stans; unde quando in conservari & operari dependet ab alio, aliunde non provenit, nisi quia ab eocausatur, ita ut ex dependentia in fieri conservari, & operari, benè colligatur, quòd causatur ab alio & ab eo dependeat in genere causæ materialis: Forma verò accidentalis ob sui imperfectionem & debilitatem postulat ex natura sua ab alio sustentari, eiq; inhaerere: cum accidentis sit inesse; unde quod accidens, nec operari, nec conservari possit naturalitèr independentèr à subjecto, non sequitur educi de ejus potentia: quare autem forma substantialis non petat sic sustentari, & petat accidentalis, non est alia ratio à priori assignabilis, nisi quia hoc est hoc & illud est illud.

Dico 3. Accidentia supernaturalia, quæ à solo Deo non producuntur, educuntur de potentia subjecti. Probatur: Quia ad talia accidentia se extendat agens creatum in genere causæ efficientis

entis Physicæ, ergo talia educuntur de potentia subiecti: probatur consequentia: quia agens creatum non extendit se ad terminum creationis, ergo ad terminum educationis.

Dices: Actus charitatis elicitus à voluntate & gratia non educitur de potentia materię: sed auctus charitatis est accidens supernaturalis, quod à solo Deo non producit, ergo: quia ille auctus est supernaturalis sicut gratia, ergo si gratia non educitur de potentia materię, quia est supernaturalis, ita nec ille auctus. R. negando ma. ad probationem dico illum actum esse supernaturalem, non tamen ita sicut gratia: quia gratia ita est supernaturalis ordinis, ut non possit produci à creatura in genere causę efficientis, ille autem auctus efficienter à voluntate producit, & consequenter educitur de potentia eius ut non creatur.

QUÆSTIO VI.

An accidens spirituale possit subiectari in subiecto corporeo, & corporeum in subiecto spirituali.

Proresolutione quæstionis Notandum quod ly subiectari dupliciter intelligi, ut in priori quæstione in solutione ad uersionem argumenti secundæ ad notavi: nam primo potest intelligi subiectari ita, ut idem sit quasi accidens ita in existere possit subiecto, ut etiam de potentia eius, seu eo in genere causę materialis concurrente produci possit, & taliter accidens spirituale nequit subiectari in subiecto corporeo: quia ut dixi supra, subiectum nullo modo in genere causę materialis verè concurrat ad eius productionem & conservacionem; alio modo potest ly subiectari accipi, prout non significat talem concursum, sed accidentis simplicem unionem & subiectationem, seu in existentiam & sustentationem ad subiectum, & in hoc sensu controversatur, utrum accidens spirituale possit subiectari in subiecto corporeo, quod iterum dupliciter fieri & examinari potest: scilicet connaturaliter & de potentia absoluta. Circa quam materiam plures sunt sententię. Prima est communior Antiquorum, quam etiam sequuntur Maffrius & Bellutus, qui simpliciter negant, accidens spirituale posse recipi in subiecto corporeo, & contra: Secunda est plurimum Recentiorum, quam sequitur Pontius prior est diametro, contra quę dicit non repugnare quod minus de potentia absoluta accidens corporeum possit subiectari in subiecto spirituali, & spirituale in subiecto corporeo. Tertia sententia est media, quam tuetur & amplectitur etiam Baro, qui dicit quod aliqua accidentia spiritua- lia possint quidem uniri subiecto corporeo, non tamen omnia. & illa quę excipit dicit esse intellectiõnem & volitionem, qui dicit quod simpliciter, nec de potentia absoluta possint in subiecto corporeo, verbi gratiã, ligno, vel lapide poni: de quo statim; sed interim

Dico I. Nullum accidens spirituale absolutum potest naturaliter esse in subiecto corporeo, nec corporeum in subiecto spirituali. Hęc est communis &

Probatur Conclusio quoad utramq; partem primo ex Scoti doctrina, 4. d. 12. q. 2. n. 8. ubi dicit albedinem non posse subiectari in Angelo. Quia connaturale est omni accidenti spirituali esse inextensum, sicut omni enti corporeo esse extensum, ergo accidens spirituale non potest subiectari in subiecto corporeo, nec corporeum in subiecto spirituali: probatur consequentia, quoad 1. p. Quia nulla est proportio entis extensi ad inextensum, ergo: & hinc patet eadem consequentia à paritate rationis.

Probatur Conclusio secundò, de accidente corporeo. Quia connaturaliter petit habere suas partes extensas, sed hoc non potest habere in subiecto spirituali, ergo: probatur minor, quia subiectum spirituale non est sic divisibile: probatur etiam de accidente spirituali. Quia non potest assignari aliqua causa, quę illud naturaliter produceret & poneret in subiecto corporeo, ergo non est dicendum quod connaturaliter spirituale possit subiectari in corporeo: probatur ant. quia si esset aliqua illa deberet esse vel causa creata secunda, vel causa in creata prima: neutra est, ergo: probatur mi. quoad secundam partem, quia Deus connaturaliter nihil producit, vel creat, nisi iuxta exigentiam causarum secundarum, sed causę secundę corporeę non exigunt productionem accidentis spiritualis, ergo: probatur mi. quoad primam partem. Illa causa creata, vel deberet illud accidens creare, vel in subiecto producere, sed creare non potest, nec etiam in subiecto producere, ergo: patet minor, quod creare non possit: probatur etiam, quod illud in subiecto nequeat producere, quia nulla causa etiam spiritualis potest accidens spirituale extra se producere, etgò.

Dices. Anima rationalis est spiritualis: sed anima rationalis potest connaturaliter absque aliquo miraculo recipi in subiecto corporeo, ergo etiam accidens. R. 1. Si in rationibus naturalibus sistatur difficile posse demonstrari aut probari quod anima rationalis sit spiritualis, adeoq; nisi lumine supernaturali edocti essemus, teneri posset quod esset corporea; quamvis non regem quod efficaciter eius immortalitas demonstrari possit, quamvis non spiritualitas. R. 2. Negando consequentiam; quia nulla est, & paritatem, quia anima rationalis est in subiecto corporeo veluti actus informans, accidens autem in subiecto corporeo non sic esset, quia non constitueret unum per se cum illo, sed esset tantum per inhesionem, & tali modo implicat quod subiecto corporeo inhaereat, quia alioquin esset totum in toto, & totum in qualibet parte subiecti sicut anima, & non pars in parte, quia cas non haberet: sed hos implicat, ergo: probatur mi. Quia implicat quod aliquid dependeat totaliter à pluribus causis, sed hoc contingeret, ergo: probatur mi. Quia dependeret totaliter à toto subiecto, & dependeret etiam totaliter ab omnibus partibus subiecti, ergo.

Dico 2. Non implicat quo minus accidens absolutum spirituale de potentia absoluta Dei possit subiectari

III.

IV.

Potest tamen divini.

Dd 3

subiectari